**Valtiovarainministeriö**

Kekäläinen Antti
Järvenpää Soila

Neuvostoraportti

EU/8/2024-VM-54

15.4.2024

# ECOFIN-neuvoston 12.4.2024 ja Euroryhmän 11.4.2024 sekä laajennetun kokoonpanon kokoukset, Luxemburg; Yhteenvetoraportti

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 12.4.2024 ja Euroryhmä 11.4.2024

**ECOFIN-aamiaisella käytiin keskustelu Euroopan investointipankin (EIP) roolista puolustuksen ja turvallisuuden rahoituksessa.**

**ECOFIN-neuvostossa käytiin laaja keskustelu elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF). Jäsenmaiden näkemykset RRF-välineestä ja sitä koskevasta puoliväliraportista jakautuivat nettosaajamaiden ja nettomaksajamaiden kesken. Neuvosto hyväksyi raportista laaditut neuvoston päätelmät.**

**Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset asiakohdassa komissio kertoi lyhyesti Ukrainan taloudellisesta tilanteesta sekä antoi tilannekatsauksen Ukrainan tukivälineen toimeenpanosta sekä Venäjän pysäytetyistä varoista. Komissio toimittaa neuvostolle lähipäivien aikana luonnoksen neuvoston täytäntöönpanopäätösehdotukseksi Ukraina-suunnitelmasta.**

**Neuvostossa hyväksyttiin EU:n yhteiset linjaukset G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 18.4.2024 kokoukseen sekä neuvoston puheenjohtajan julkilausuma kansainväliselle valuutta- ja rahoituskomitealle (IMFC).**

**Muissa asioissa Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO) kertoi lyhyesti ajankohtaisista asioista liittyen sen toimintaan arvonlisäveropetosten osalta.**

**Euroryhmä keskusteli euron valuuttakurssikehityksestä ja euroalueen inflaatiokehityksestä. Lisäksi euroryhmä keskusteli euroalueen vientikehityksestä ja maailmankaupan pirstoutumiseen liittyvistä riskeistä.**

**Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa kuultiin tilannepäivitykset eurojärjestelmän digitaalisen euron projektin etenemisestä ja muista vastaavista projekteista lähialueilla ja maailmalla. Euroryhmä jatkaa poliittista ja strategista ohjausta hankkeelle.**

**Ecofin-aamiainen**

Ecofin-ministerien aamiaisella komissio kertoi lyhyesti makrotaloudellisesta tilanteesta ja euroryhmän puheenjohtaja antoi suullisen tilannekatsauksen edellisen päivän euroryhmästä. Lisäksi käytiin keskustelu Euroopan investointipankin (EIP) roolista puolustuksen ja turvallisuuden rahoituksessa, josta Euroopan investointipankin pääjohtaja esitteli neuvostolle suunnitelmiaan saaden laajaa kannatusta**.** EIP:n pääjohtaja kertoi, että asiasta keskustellaan tarkemmin pankin hallintoneuvoston sekä valtuuston kokouksissa.

**Elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpano**

**a) Puoliväliarvio**
**b) Päätelmät**

Komissio aluksi antoi tilannekatsauksen elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) toimeenpanosta. Komissio on saanut yhteensä 55 maksupyyntöä ja välineestä on myönnetty 225,5 mrd. euroa 24 eri jäsenvaltiolle. Komissio arvioi tällä hetkellä maksupyyntöjä ja kannusti jäsenvaltiota jatkamaan työtään toimeenpanon suhteen. Komission mukaan puoliväliraportissa pyritään katsomaan, mitä RRF-välineestä on opittu. Komissio katsoo, että RRF-väline on auttanut EU:n taloutta elpymään kriisistä sekä kiihdyttämään kaksoissiirtymää sekä maakohtaisia suosituksia on toimeenpantu hyvällä tahdilla. Komission mukaan hallinnollisessa taakassa on haasteita ja se on valmis auttamaan asetuksen puitteissa.

Tuttuun tapaan nettosaajamaat kehuivat RRF-välinettä ja komission puoliväliraporttia, kun nettomaksajamaat suhtautuivat kielteisemmin RRF-välineeseen sekä kritisoivat komission raporttia yksipuolisesta näkökulmasta. Suomi, Tanska ja Ruotsi painottivat sitä, että ne hyväksyivät NGEU/RRF-kokonaisuuden kertaluonteisena kriisi-instrumenttina. Iso osa jäsenvaltioista valitteli välineen raskasta valvonta- ja hallintakehikkoa ja osa jäsenvaltioista toivoikin komission konkreettisia ehdotuksia välineen hallinnollisen taakan helpottamiseksi, jotta toimeenpanoa voitaisiin kiihdyttää.

Suomen puheenvuorossa todettiin muun muassa, että komission puoliväliraportissa ei ole pohdittu kaikkia RRF-välineen puolia eikä raportissa analysoida välineen puutteita. Lisäksi valtava elvytyspaketti näyttää yleisesti ottaen tuoneen vain vähäisiä lisäyksiä julkisiin investointeihin. Suomi korosti vahvojen valvonta- tarkastusmekanismien merkitystä. Lisäksi todettiin, että Suomi voi hyväksyä neuvoston päätelmät ja korostettiin, että Suomi hyväksyi RRF-välineen osana EU:n elpymispakettia eli NGEU:ta kertaluonteisena kriisitoimenpiteenä ja tämä pysyy myös jatkossa Suomen kantana.

Puheenjohtaja katsoi, että neuvoston päätelmät komission puoliväliraportista voidaan hyväksyä.

**Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset**

Komissio antoi asiakohdassa tilannekatsauksen Ukrainan taloudellisesta tilanteesta ja Ukrainan tukivälineen toimenpanosta sekä Venäjän pysäytetyistä varoista.

Komission mukaan Ukrainalle on tänä vuonna tarkoitus myöntää Ukrainan tukivälineestä 15,9 mrd. euroa ja 4,5 mrd. euroa on jo myönnetty osana siltarahoitusta. Komission mukaan Ukraina-suunnitelma on kunnianhimoinen ja se pyrkii toimillaan taklaamaan Ukrainan talouden pullonkauloja kasvun suhteen. Komissio tutkii parhaillaan suunnitelmaa tarkemmin ja esittää siitä neuvoston täytäntöönpano-päätösehdotuksen piakkoin ja se välitetään heti neuvoston työryhmälle keskusteltavaksi. Komissio kannustaakin neuvostoa toimimaan asian suhteen nopeasti, jotta rahoitusta voidaan myöntää välineestä sovitulla tavalla (syys- ja joulukuussa 4 mrd. euron maksatukset). Suunnitelmassa on myös uudistuksia, jotka tukevat Ukrainan kehittymistä ja EU-jäsenyystavoitteita.

Ukrainan taloudellisen tilanteen osalta komissio toi esiin, että IMF:n arvion mukaan Ukrainan rahoitusvaje on tänä vuonna 42,7 mrd. dollaria, ja ilman Yhdysvaltojen tukea rahoitusvajetta on vaikea kuroa umpeen. Komissio korosti, että tasapuolinen taakanjako kansainvälisten kumppaneiden kesken on tärkeää ja asiaa pyritään ratkaisemaan kevään IMF:n ja Maailmanpankin kokouksissa.

Venäjän pysäytettyjen varojen suhteen komissio antoi ns. step 2 ehdotuksen 20.3.2024 ja Eurooppa-neuvosto pyysi 21.3.2024 neuvostoa viemään asiaa eteenpäin. Komissio odottaa, että sen kautta saadaan generoitua vuosittain noin 2,5-3 mrd. euroa lisätuloja Ukrainalle vuosina 2024-2027 ja nämä tulisivat sovitun 50 mrd. euron EU-tuen päälle. Ensimmäinen siirto voitaisiin komission mukaan tehdä jo heinäkuussa. Ehdotuksessa 90 prosenttia menisi Euroopan rauhanrahaston (EPF) kautta ja 10 prosenttia Ukrainan tukivälineen kautta. Komissio jatkaa myös keskusteluja G7-maiden kanssa. Jotkin jäsenvaltiot painottivat sitä, että EU:n pitäisi miettiä varasuunnitelmaa sen varalta, että Yhdysvallat ei tue Ukrainaa.

Puheenjohtaja kiitti komissiota tilannekatsauksesta ja totesi, että näihin teemoihin palataan tulevissa kokouksissa. Step 2 ehdotus on tulossa Coreperiin ensi viikolla.

**G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 18.4.2024 kokouksen sekä IMF:n kevätkokousten valmistelu**

Asiakohdassa hyväksyttiin EU:n yhteiset linjaukset G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 18.4.2024 kokoukseen sekä neuvoston puheenjohtajan julkilausuma kansainväliselle valuutta- ja rahoituskomitealle.

Muutamat jäsenvaltiot, Suomi mukaan lukien, korostivat sitä, että IMFC:n kommunikaation tulee sisältää todellinen viittaus Venäjän aggressiosta Ukrainaa kohtaan.

**Muut asiat**

Asiakohdassa Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO) informoi neuvostoa ajankohtaisista asioista unionipetosten vastaiseen työhön liittyen, erityisesti arvonlisäveropetosten osalta. EPPO muistutti siitä, että sen toiminta ei suojaa pelkästään EU:n taloudellisia intressejä vaan myös kansallisia budjetteja.

Suomen edustajat
Pysyvä edustaja Markku Keinänen ja virkamiesvaltuuskunta

**<u>Euroryhmä 11.4.2024</u>**

1. **Kansainvälisten kokousten valmistelu – valuuttakurssin ja inflaation kehitys**

Euroryhmässä käytiin keskustelu euron valuuttakurssikehityksestä ja euroalueen inflaatiokehityksestä komission analyysin ja Euroopan keskuspankin näkemysten pohjalta. Keskustelu käydään kaksi kertaa vuodessa osana Washingtonin kansainvälisten kokousten valmisteluja. Keskustelussa nousi esille, että inflaatio laskee nyt suhteellisen nopeasti, mikä johtuu useista eri tekijöistä, kuten energian hintojen laskusta, tarjonnan pullonkaulojen helpottamisesta ja rahapolitiikasta. Keskustelussa todettiin, että kehityssuunta on ollut toivotunlaista, mutta edelleen olisi tärkeää seurata inflaation alenemista.

## 2. Euroalueen kilpailukyky: ulkomaankaupan suorituskyky ja kaupan pirstoutumisen riskit

Euroryhmä keskusteli euroalueen vientikehityksestä ja maailmankaupan pirstoutumiseen liittyvistä riskeistä. Keskustelua alusti professori Richard Baldwin IMD Business School:sta. Keskustelussa nousi esille euroalueen ulkomaankauppaan liittyviä tekijöitä, geotaloudellisten jännitteiden vaikutukset kaupan kehitykseen ja erilaiset politiikkatoimet kaupan pirstoutumisen torjumiseksi. Euroryhmän keskustelussa oltiin yhtä mieltä, että maailmankaupan häiriöt johtuvat yhtäältä viimeaikaisesta talouskehityksestä, toisaalta erilaisten politiikkatoimien vaikutuksista eri puolilla maailmaa. Maailmantalouden pirstoutuminen voi aiheuttaa kasvavia kustannuksia erityisesti euroalueelle, joka on avoin ja integroitunut globaaleihin arvoketjuihin. Euroryhmän keskustelussa korostettiin, että keskeinen politiikan painopiste on avoimen, monenvälisen, sääntöihin perustuvan kauppajärjestelmän tukeminen. Lisäksi tärkeää olisi vahvistaa kestävyyttä toimitusketjujen ja kansainvälisten kumppanuuksien lisäämisen kautta. Keskusteluissa nousi esille myös EU:n sisäinen kaupankäynti yhtenäismarkkinoiden vahvistamiseksi sekä pääomamarkkinaunionin merkitys yksityisen sektorin kilpailukyvyn edistämiseksi

## 3. Muut asiat

### Luxemburgin päivitetty budjettisuunnitelma

Muissa asioissa euroryhmän työryhmälle annettiin valtuudet sopia tavanomaisesta lausunnosta Luxemburgin päivitetystä talousarviosuunnitelmasta sen jälkeen, kun komissio julkaisee arvionsa ensi viikolla.

## Euroryhmä laajennetussa kokoonpanossa

## 1. Digieuro: tilannekatsaus

Euroryhmässä kuultiin tilannepäivitys eurojärjestelmän digitaalisen euron projektin etenemisestä ja muista vastaavista projekteista lähialueilla ja maailmalla. Edellisen keskustelun jälkeen EKP on siirtynyt marraskuussa valmisteluvaiheeseen ja edistystä on tapahtunut paljon. Valmisteluvaihe kestää kaksi vuotta. Siinä keskitytään yhteiseen säännöstöön ja kaikkiin tarvittaviin teknisiin valmisteluihin käyttöönottoa varten, jos ja kun päätös digitaalisen euron käyttöönotosta syntyy. Neuvottelut lainsäädäntökehyksestä etenevät tällä hetkellä.

Puheenjohtaja totesi lopuksi, että euroryhmä jatkaa keskustelua. Poliittinen sitoutumien ja kansalaisten laaja tuki on välttämätöntä hakkeen edistämiseksi. Poliittinen ohjaus on keskeistä sen varmistamiseksi, että digieuro saavuttaa tavoitteensa keskeisissä strategisissa avoinna olevissa asioissa.

Suomen edustajat

Alivaltiosihteeri Leena Mörttinen, EU-sihteeristön päällikkö Marketta Henriksson (VM)